

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 27 januari 2011

MEDITATIE

De geweldigers nemen het Koninkrijk der hemelen met geweld

Onder de ontdekkende, afsnijdende prediking van Johannes de Doper kwam er beweging in de dorre doodsbeenderen. Tollenaren, zondaren, zelfs krijgslieden riepen uit: 'En wij, wat zullen wij doen?'

Zo begon het Koninkrijk der hemelen van boven af zich baan te breken in de harten van zondaren. Want 'niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen'. De Heere Jezus wijst daarop terug: 'En van de dagen van Johannes de Doper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan'. Merkt op de tijd van hun geweld, namelijk op de prediking der bekering. Bekering is een totale, radicale vernieuwing van de innerlijke mens. Daardoor werkt de Heilige Geest een nieuw levensbeginsel, een nieuwe levenswerkzaamheid en een nieuw levensdoel. Het werk der bekering voltrekt zich niet in gevoelsaandoening of gemoedsstem-

En van de dagen van Johannes de Doper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld.

Mattheüs 11:12

ming, die gaan als een morgenwolk weer voorbij! Maar, een weer op God gericht worden door wederbarende genade, een naar Zijn beeld vernieuwd worden. Zie, op die prediking van de noodzakelijke bekering worden de geweldigers geboren. 'Van de dagen van Johannes de Doper tot nu toe.' Ook nu leven wij in dagen van geweld. Geweldige krachten breken in ons volksleven los. Zie op de oorlogen die woeden, de abortussen, de euthanasie. Het gebouw van onze samenleving wordt stormenderhand ingenomen door maatschappijver-

nieuwers. Daarbij moeten huwelijk en gezin, school en .... ja ook de kerk vallen onder de slopershamer van list en hels geweld. Zouden we met de profeet Jeremia niet moeten uitroepen: 'Och dat mijn hoofd water ware en mijn ogen een springader van tranen'. De aanvoerder en aanvuurder van de antichristelijke machten is de duivel die het geweld des doods heeft. En helaas, vaders en moeders laten zich met hun kinderen meevoeren met de moderne tijdgeest die gewelddadig onze huizen binnendringt, onze ziel verderft met het kleurenbeeld van deze ondergaande wereld. 'Maar, die tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan; allen die Mij haten hebben de dood lief'. Deze geweldigers, die God en Zijn gebod weerstaan, zullen buiten het Koninkrijk der hemelen staan en in duisternis ondergaan. God laat Zich niet bespotten!

Neen, het tekstwoord spreekt van een ander geweld, een geestelijk geweld door de Heilige Geest gewerkt. Het heilig geweld op het Koninkrijk der hemelen begon in de dagen van Johannes; het volgde op de prediking der bekering tot God. En zo begint het Godswerk in het hart van de zondaar nog: 'tot nu toe'. En dat krachtdadige Geesteswerk zal voleindigd worden met een zalige uitkomst: 'en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld'. Neen, niet door eigen kracht, noch vleselijk geweld zal dit geschieden. Dit Koninkrijk is immers niet van deze wereld. Het is het Koninkrijk Gods, dat om Christus' wil bereid is van voor de grondlegging der wereld voor Gods verkoren volk. Het is het Koninkrijk der hemelen, waarin de eeuwige schatten van rechtvaardigheid en vrede en blijdschap zijn verborgen. En die schatten moet het overtuigde schuldige hart bezitten, om waarlijk door God met God verzoend, eeuwige troost en zaligheid te genieten. Zie, dat Koninkrijk wordt alsdan 'geweld aangedaan en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld'.

Dit woord heeft een opmerkelijke achtergrond. Juist in die dagen was er onder de Joden de partij van de Ze-

Inhoud

89e jaargang

Nr. 17

- 1 De geweldigers nemen het Koninkrijk der hemelen met geweld
- 2 Het geestelijk nut van de beproeving (1)
- 3 Koningin Beatrix 73 jaar
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (4)
- 4 Kom over en help ons
- 5 Even maar...
- 6 De ziekentroost en troost voor zieken (4)
- 7 'Zie, éér ge tot de beslissing overgaat...' (1)
- 8 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 11 Kerkdiensten

loten (d.w.z. ijveraars, geweldigers), die met geweld het oude koninkrijk van David wilden herstellen. Heel vaderlandslievend zetten zij daartoe alle krachten in tegen de Romeinse onderdrukkers en tegen een ieder die met de vijand heulde. Overal waar zij konden, deden zij de vijand gewelddadig afbreuk. Zij offerden zichzelf voor één doel op: het herstel van het Davidisch koninkrijk. Tegen die achtergrond spreekt de Heere Jezus dit woord. Hij wijst af van alle aards en vleselijk geweld. 'Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld.'

Maar dat Koninkrijk Gods breekt onwederstandelijk baan in het hart van de zondaar die waarachtig bekeerd wordt. Deze wordt een geestelijk geweldhebber op het Koninkrijk der hemelen. Een krachtig voorbeeld was Simon, genaamd Zelotes (Lukas 6). Deze was kennelijk als een vroegere Zeloot geroepen tot discipel des Heeren en vanaf die tijd een geweldiger op het Koninkrijk der hemelen. En alle geroepenen door de kracht van 's Heeren Geest krijgen die heilige onrust in de ziel: Hoe krijg ik vrede met God, Die heilig en rechtvaardig op mij vertoorn is, bij Wie ik in de schuld sta. Daar komt een heilige strijd tegen de zonde, de wereld en het eigen vlees. De Zeloten ontzagen geen vijand en ook de geweldigers van onze tekst worden aller zonde vijand. Een heilig doel bezet hun ziel: hoe komt God aan Zijn eer; hoe wordt Zijn Naam verheerlijkt. De geweldigers strijden om in te gaan door de enge poort. Het Koninkrijk der hemelen valt niet de luiaard in de schoot. Aan de boze, luie dienstknecht wordt straks ontnomen ook wat hij heeft.

Integendeel:

*er moet veel strijd gestreden zijn
en veel gebeds gebeden zijn
er moet veel leeds geleden zijn
zal 't einde eenmaal vrede zijn.*

Christus is de deur van dat Koninkrijk der hemelen. Hoe meer ontdekking van de Heilige Geest dat van ons niets geldt om in te gaan, hoe meer heilig geweld gedaan wordt op de beloften Gods in Christus Jezus. Denk maar aan de Kananese vrouw: 'Ja Heere, ik ben een hondeke en geen kind, maar laat mij een brokje onder Uw tafel ontvangen'. Neen, niet om het geweld, maar ook niet zonder geweld. De Heilige Geest drijve af van alle valse rustgrond buiten de alleengeldende gerechtigheid van de Heere Jezus. Bij de rechte geweldigers wordt het van hun zijde onmogelijk. De Christus, hoe heerlijk ook geopenbaard aan het

hart, moet toegepast worden aan de ziel. Nooit zal mij zijn 'mijn zak ontbonden', voordat ik Jezus heb gevonden. Hoort, Jakob, zo'n geweldiger: 'Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent'. En hoort de bruid wanneer zij opstaat van het bed van zorgeloosheid, want haar liefde was geweken: 'Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet, ik riep Hem, doch Hij antwoordde mij niet'. 'Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien gij mijn Liefste vindt wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde.' Zo worden de geweldigers gedreven door de liefde van Christus. Ziet het heilig geweld

van de Emmaüsgangers. 'En zij dwongen Hem, zeggende: Blijf met ons. En Hij ging in'. En die geweldigers gaan in en zullen eeuwig met Hem zijn in het Koninkrijk der hemelen.

Bent u lezer(es) al zo'n geweldiger? O, als u nog geen geweldiger bent, smeek dan om de werking van de Heilige Geest in uw hart om zo'n geweldiger te worden. En bent u reeds zo'n geweldiger gemaakt? Wel, houd aan en grijp moed, want Hij die het goede begon, Die zal het ook voleindigen.

Benthuisen, ds. A.B. van der Heiden

1

Het geestelijk nut van de beproeving

De reformator Johannes Calvijn noemde kruisdragen een 'gewisse proef' van de godzaligheid. Wij hebben het kruis om vele redenen nodig. Vooral vanwege onze natuur die geneigd is om te vertrouwen op het eigen vlees. De Heere gebruikt het kruis om ons te vernederen. 'En nadat wij zo vernederd zijn, leert het kruis ons te steunen op God alleen'. Er is geestelijk nut en verborgen zegen in beproeving en kruis. Daar willen we in enkele artikelen bij stil staan.

Beproefd geloof

Boven een preek van dr. A. Comrie staat: 'Het zaligmakend geloof, een genade die beproefd wordt'. De preek gaat over de tekst uit 1 Petrus 1:7. 'Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus'. Het is een bevindelijke, rijke preek. Vol van onderwijs en troost. Wie zoekt naar de bijbelse theologie van de geloofsbeproeving vindt die in deze preek. Het gaat om een proefhoudend geloof. Dat is een geloof, aldus Comrie, waardoor de ziel God aanhangt in tegenspoed, zowel als in voorspoed, en in voorspoed zowel als in tegenspoed. Hij wijst dan op de wezenlijke daden en eigenschappen van het geloof: kennen en vertrouwen. Het

proefhoudend geloof volhardt tot het einde toe. Ook zegt Comrie in deze preek dat wij voor de beste christenen houden degenen die door vele beproevingen in de weg van God geoefend zijn.

De Schrift spreekt op verschillende plaatsen over beproeving. Het is nuttig om dit na te gaan opdat we het bijbelse spreken over de beproeving gaan verstaan.

Jakobus 1:3 'Wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt'. Hier wordt geleerd dat beproeving nuttig is voor het geloof. Het werkt de lijdzaamheid van de heiligen. Het stil zijn tot God omdat God door Zijn Geest geeft te verstaan dat de Heere heilige en eeuwige bedoelingen heeft met de verdrukking. Zo wordt in de beproeving de gezegende vrucht van de lijdzaamheid gewerkt. Dat is een hartelijke en kinderlijke overgave aan de Heere en Zijn weg.

Daarbij moeten we bedenken dat lijdzaamheid hier meer is dan aanvaarden van de verdrukking. Het is vooral een gewillig dragen van het lijden. Denk aan de verdraagzaamheid van Job (Jak. 5:11) en (Job 1:21). 'De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd'.

1 Petrus 1:7 'Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het

Koningin Beatrix 73 jaar

Deo Volente maandag 31 januari zal onze koningin haar verjaardag gedenken. Het is een bijzonder voorrecht dat zij haar plaats als staatshoofd onder ons volk nog mag hebben. Er komt in de achterliggende tijd veel tegen het koningschap op. Onze koningin moet dit alleen verwerken, ze is weduwe, haar man prins Claus is niet meer. Hoewel zij nog vitaal mag zijn, zal zij bij het ouder worden de vele zorgen meedragen. De Heere geve haar daarvoor de moed en krachten. We wensen onze koningin van harte de zegen des Heeren toe. Deze is onmisbaar voor de tijd en voor de eeuwigheid.

We mogen ons verbonden voelen met het Oranjehuis. Dat wil niet zeggen dat we alles van onze koninklijke familie goedkeuren. Wel moeten wij onze koningin en die haar lief zijn, opdragen in onze gebeden. Omdat God in Zijn Woord geboden heeft dat er voorbede zal geschieden voor allen die in hoogheid zijn gezeten. Maar dat doen we dan ook van ganser harte! De God van de voorgeslachten is de onveranderlijke God. Hij betone dat ook in genade aan koningin Beatrix. Er zijn veel veranderingen. De visie op het functioneren van het koningschap verandert in onze maatschappij. De jongere generatie Oranjes heeft een moderne levensstijl. De verbondenheid met het Woord van God is helaas steeds minder zichtbaar. Dit moet ons met droefheid vervullen. We hopen dat onze koningin nog een poosje haar verantwoordelijke taak mag vervullen. Met de hulp des Heeren. Bij de gratie Gods! Dan alleen zal het ook zijn tot eer van de Koning der koningen.

ds. C. Neele

WAT IS UW NAAM?

4

Bijwoner

barmhartigen
bedelaar
bijwoner
blinden
broeders

'Hoor, HEERE, mijn gebed, en neem mijn geroep ter ore, zwijg niet tot mijn tranen; want ik ben een vreemdeling bij U; een bijwoner, gelijk al mijn vaders.'

Psalm 39:13

David, de dichter van Psalm 39, is in nood. Hij roept vanuit de diepte tot de Heere. Zijn tranen laat hij de vrije loop. Hij toont ze als het ware aan de Heere. 'Heere, U ziet toch mijn nood? Antwoord en help mij toch!' Misschien is dit zuchten u ook niet onbekend. U kunt de troon van Gods genade niet loslaten. De nood is groot. Als de Heere geen antwoord geeft, is het een verloren zaak.

De nood is groot, maar David heeft geen rechten. Daarom moet hij zeggen: 'want ik ben een vreemdeling bij U; een bijwoner, gelijk al mijn vaders'. Hij noemt zichzelf een vreemdeling, een bijwoner. Wat is een bijwoner?

Wij gebruiken dat woord niet meer. Misschien denken we dat het iemand is die bij een ander inwoont. Maar we moeten de bijbelse betekenis wegen. Een bijwoner is in het Hebreeuws een tooschaav. Dat is iemand die ergens een poosje verblijft, zonder rechten te hebben. Zo moet David zichzelf zien. Hij is een poosje op deze aarde en de aarde is Gods eigendom. Hij is maar een rechteloze doortrekker. Hij is een gast, recht op een erfenis heeft hij niet. Hij kan zich ook niet beroepen op beschermende wetten. Zó nadert David in zijn nood tot de Heere. Door ontdekkende genade mag hij zichzelf zien als bijwoner. De aarde is voor hem een doortrektersplaats. Waarheen? Is dat ook uw vraag?

U heeft geen rechten, maar waarheen gaat uw levensreis? Van nature menen wij rechten te hebben. Maar we hebben ze niet. Gelukkig bent u, als u uzelf als een bijwoner hebt leren kennen. Dan krijgt Christus waarde. Hij wilde op deze aarde een bijwoner worden. Een rechteloze. Zijn thuis was bij God, maar Hij wilde op deze aarde 33 jaar als een rechteloze omdolen. Hij heeft dat willen doen om de deugden van Zijn Vader te verheerlijken en om bijwoners een eeuwige erfenis te kunnen geven. Zij zullen ondanks hun rechteloosheid de aarde beërven. Wat ben je gelukkig als je als ontdekte bijwoner aan de voeten gebracht wordt van Christus.

David noemt zichzelf: 'een bijwoner, gelijk al mijn vaders'. Zijn voorvaders zwierven ook over deze aarde. Maar die voorvaders zijn wel thuisgekomen. Op grond van Christus' verdienste hebben zij een eeuwige woning bij God gekregen. Bijwoners werden bewoners. Niemand zal ze die plaats van heerlijkheid kunnen ontnemen.

Lisse, ds. C. Neele

vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus.

Beproevingen dienen om iets goeds uit het geloof op te delven. Het lijdens heeft een testende en toetsende werking. Door de beproeving komt het zuivere element van het geloof te voorschijn. Je zou kunnen spreken van het verder uitkristalliseren van het geloof.

Petrus gebruikt het beeld van het smelten van goud. Dit procédé staat model voor de proef die het geloof moet ondergaan. Net als edelmetaal moet het de vuurproef doorstaan, wil het voor kostbaar doorgaan. Het louteringsvuur diende om het goud te reinigen van al de bijmengsels. Het pure goud kan de vuurproef doorstaan. Wat niet-goud is, wordt door het vuur verbrand.

Zo wordt het geloof gezuiverd van vleselijke bijmengsels. Ook dat is de gezegende uitwerking van de beproeving.

De gedachte dat een mens met zijn geloof in de smeltkroes wordt geworpen, komt breed voor in de Schrift: Ps. 66:10, Spr. 17:3, Zach. 13:9, Mal. 3:3, Openb. 3:18. De test brengt de kwaliteit van het geloof aan het licht. De onreine elementen worden weggedaan. Uiteindelijk blijft het zuivere goud over waarin God verheerlijkt wordt. Zo zet God de kroon op Zijn eigen werk.

Brieven van Paulus

In de brieven van Paulus komt het onderwerp beproeving dikwijls aan de orde. Hij gebruikt het in verschillende verbanden. Enkele voorbeelden:

2 Korinthe 2:9 'Want daartoe heb ik ook geschreven, opdat ik uw beproeving mocht verstaan, of gij in alles gehoorzaam zijt.'

Paulus had een scherpe, vermanende brief aan de gemeente van Korinthe geschreven.

Dat was als het ware de proef op de som. Paulus had immers gevraagd wat hij vragen moest: gehoorzaamheid aan Christus, Zijn Zender, de Koning van de Kerk, ook in Korinthe. De reactie op de brief is de proef op de som. Hoe zullen de Korintiërs gaan reageren? Zullen ze gehoorzamen aan een gezant van Christus? Zal het goud van geloof er uitkomen of laten ze zich leiden door de waan van de dag?

2 Korinthe 8:2 'Dat in vele beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap, en hun zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom

hunner goeddadigheid.'

Hier klinkt het goede getuigenis van de gelovigen in Macedonië. Hoewel arm en verdrukt hadden zij toch, vol vreugde en overvloedig, geofferd voor de vervolgde kerk in Jeruzalem.

Ook hier het woord beproefdheid. Ze zijn er gelouterd doorheen gekomen. Paulus heeft niet tevergeefs een beroep op de gemeenten in Macedonië gedaan. De christenen in Macedonië waren blij in hun armoede. Dat is genade! Ze offerden voor anderen vanuit hun armoede. Dat is liefde! Deze werkingen van het geloof kwamen in de beproeving openbaar.

2 Korinthe 9:13 'Dewijl zij door de beproeving dezer bediening God verheerlijken over de onderwerping uwer belijdenis onder het Evangelie van Christus, en over de goeddadigheid der mededeling aan hen en aan allen.'

Het gaat nog steeds over de collecte voor de christenen in Jeruzalem. Christelijke handreiking vanuit de gemeenten op de zendingsvelden (Korinthe en Macedonië) is voor de moedergemeente te Jeruzalem meer dan menslievendheid. Denk u in hoe het zou worden ervaren als de gemeente van Onuenyim in Izi, Nigeria, een collecte overmaakt voor een verdrukte en noodlijdende gemeente in Nederland. Het godvrezende hart zou daarin opmerken de genade en de broederlijke liefde die God heeft gewerkt. Ook dit noemt Paulus beproefdheid.

2 Korinthe 13:5 'Onderzoek uzelf, of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf...'

Hier gaat het om een werk dat gedaan moet worden. Door middel van zelf-

onderzoek beproeven of we in het geloof zijn. Met andere woorden is het echt of namaak? Ben je in het geloof beproefd of verwerpelijk?

Nog enkele andere teksten vragen de aandacht.

Filippenzen 2:22 'En gij weet zijn beproeving, dat hij, als een kind zijn vader, met mij gediend heeft in het Evangelie.'

Timotheüs heeft Paulus gediend zoals een kind zijn vader. Paulus kan hem daarom hartelijk aanbevelen als een beproefde dienaar van Christus. Van nabij heeft Paulus hem meegemaakt. Hij heeft voor hete vuren gestaan en heeft die doorstaan. Vanwege zijn beproefdheid kan Paulus hem als een betrouwbare dienaar van het Evangelie aanbevelen.

1 Korinthe 3:13 'Eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven.'

In deze tekst staat de beproeving in verband met het gericht van God. Ieders werk zal worden getoetst. Er komt een dag waarop wij ons moeten verantwoorden voor God. Het vuur van het eindgericht onthult en beproeft. Het zal de grote testcase zijn. Zal ik proefhoudend zijn in het gericht? Buiten Christus en Zijn gerechtigheid kunnen wij niet voor God bestaan. Zo dringt beproefdheid in het gericht aan op bekering tot God en verzoening met God.

(wordt vervolgd)

Moerkapelle,

ds. W. Harinck

Kom over en help ons

't Is zondagmorgen. Langda, hoog in het bergland van Papua. De nacht was koud. Drie dekens was net genoeg. Ondertussen schijnt gelukkig de zon.

De kerk begint om acht uur, zo heeft men mij verzekerd. Vanuit de keuken van het gastenverblijf kan ik de kerk precies zien. 't Is acht uur, ik zie nog niets. Halfnegen hoor ik de bel. Tijd om te gaan.

Hartelijk is de ontvangst door de broeders van de kerkenraad. Een van de broeders zal vertalen. Het is een gunst en teken van broederschap dat de kansel open is voor een anderstalige broeder. Ik moet immers vertaald worden vanuit het Indonesisch in het Una.

Ondertussen zit de kerk vol. Voor me wordt met gulzigheid onvervalste melk gedronken. Heerlijk, al die peu-

ters en kleuters in de kerk. Ach, soms lopen ze wat heen en weer, en als ze teveel lawaai maken, loopt moeder gewoon even naar buiten. Maar het stoort niemand. Het fenomeen crèche is nog niet uitgevonden. Dat hoeft ook niet.

Veel mensen hebben een eigen Bijbel. Ze lezen ook mee met de tekst. Er wordt aandachtig geluisterd. Het is net na Kerst. Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de zondaars zalig te maken.

Geen lange preek, geen ingewikkelde preek. Onbegrijpelijk wonder dat Christus mens wilde worden. Het is echt waar. Het is echt gebeurd. Het Woord is betrouwbaar. En het is alle aanneming waardig. Niet iets om zo maar even aan te horen, en toch weer door te gaan. Nee, het is een van twee. Of doorgaan of buigen.

Hij kwam voor de slechtsten. Wat een troost is dat. Geen reden om door te zondigen, dat niet. Wie een kind van God is, is een vijand van de zonde. Maar wat een troost is het voor hen

die buigen als schuldige zondaars, voor hen die uitzien en verlangen naar God. En wat een zegen is het toch als je tegen de mensen mag zeggen: het kan voor de allerslechtste, want het kon zelfs voor mij.

Nog een enkele mededeling volgt. Wat ouderlingen mengen zich in een kleine discussie. Later begrijp ik dat iemand mededelingen wilde doen over de aanstaande verkiezingen, maar de kerkenraad wil geen politiek in de kerk. Gelijk hebben ze.

In de consistorie wordt de collecte geteld: het geld, de yams, wat groente, een stel bananen. Ik krijg ook wat. Ik moet het echt aannemen, want

Even maar.....

“HEERE, komt, ik ben ellendig, 'k ben vol zonde en vol verdriet; komt, Uw goedheid is oneindig, lange en beidt, o Heere, niet!” Wie dit leest, denkt toch minstens een gedichtje van één van onze oudvaders te lezen. Echter niets is minder waar. Het is wel in dezelfde geest geschreven, dat wel.

Het is toch niet te geloven dat de man die deze regels dichtte, rondliep in een paterspij en de rozenkrans menigmaal hanteerde? Het was Guido Gezelle die deze klacht uitte. Zou een mens die niets van 'het leven' kent een dergelijke klacht kunnen uiten? In veel van zijn gedichten uit Guido Gezelle zich op dezelfde wijze. Nog één van de vele voorbeelden:

*‘Gij badt op ene berg alleen,
en....Jezus ik en vind er geen
waar 'k hoog genoeg kan klimmen
om U alleen te vinden:
de wereld wil mij achterna,
al waar ik ga of sta
of ooit mijn ogen sla;*

*en arm als ik en is er geen,
geen één,
die nood heb en niet klagen kan;
die honger en niet vragen kan;
die pijn en niet gewagen kan
hoe zeer het doet!
O leer mij, arme dwaas, hoe dat ik
bidden moet!’*

Eigenlijk gaat het niet zo zeer om wie het gedicht geschreven heeft, als wel om de klacht zelf. Uit u deze klacht ook wel eens? Is het uw oprechte verzuchting zó vol zonde en verdriet te zijn? En toch anderzijds die goedheid Gods te mogen kennen? Wat is – liever nog Wie is – toch de Weg, de Waarheid en het Leven? Wat kan het leven van een kind des Heeren toch dubbel zijn. Vol contrasten, vol met tegenstellingen. Want een groter contrast dan zonde en genade is niet denkbaar. Was de priester Gezelle dan misschien toch een geestelijke Leviet? Want dan gaan we ook verstaan waarom Nehemia hoofdstuk 11 afsluit met de woorden: *‘Van de Levieten nu*

woonden sommigen in de verdelingen van Juda en Benjamin’. Zo is het ook opmerkelijk welke invloed Benard van Clairvaux uit het midden van de twaalfde eeuw, de donkere middeleeuwen dus, heeft gehad op de uitleg van het Hooglied in de kanttekeningen bij onze Statenvertaling. In de 86 preken (!) die Bernard voor zijn monniken heeft gehouden is de uitleg zo helder: Christus is de Bruidegom en de bruid is zowel de Kerk als de enkele ziel. De nadruk ligt bij hem op de tere omgang met Christus binnen de gemeenschap van de Kerk, verbonden met de dienst van het Woord en de sacramenten. Daarbij vormt Efeze 5: 22-33 bij hem de nieuwtestamentische sleutel tot het verstaan van het Hooglied. Zo iets verwacht je toch niet.....? Wonderlijk! Als we het tere leven van de bruid mogen kennen, dan is er toch wel eens die stille verwondering dat de Heere overal Zijn volk heeft. Ook in de verdelingen van Juda en Benjamin.

dat zijn ze gewend. Wat geld en wat groente. Krijg er gratis nog een kookadvies bij ook. Nog even een kort gesprekje over de preek, en dan gaat iedereen zijns weegs. En het Woord, gebracht door de slechtste soort van mensen, draagt vrucht. Dat komt omdat het woord niet van mensen is. We geven het slechts door.

Het is Gods Woord. Trouwens, dat soort van slechte mensen zoekt onze Zending, ook in Papua! We zien uit naar een tweede theologisch docent. Hij leest vast ook De Saambinder. Broeder, de Heere roept u! Kom over naar Papua, en help ons!

ds. J. IJsselstein

4

De ziekentroost en troost voor zieken

De drie stukken

We willen nu wat dieper op de inhoud van de Ziekentroost ingaan en horen welke troost hier aan de zieken geboden wordt. Uiteraard kunnen we de Ziekentroost niet van woord tot woord met elkaar doornemen.

Het zou goed zijn als we dat allemaal voor onszelf eens deden. Ik wil de inhoud van de Ziekentroost nu aan de orde stellen in de lijn van de bekende drie stukken, ellende, verlossing en dankbaarheid.

Het eerste wat de Ziekentroost dan aan de orde stelt is *de oorzaak van alle ellende*. Een van de grote vragen, die steeds weer gesteld wordt, is de vraag naar de oorzaak van alle verdriet en lijden in deze wereld. We worden allemaal geconfronteerd met verdriet en lijden. Hetzij in onze omgeving, hetzij in ons eigen leven. Juist tijdens crisismomenten in ons leven komt die vraag vaak zo naar boven.

Ik denk aan die jongen, die door een ernstig verkeersongeluk getroffen wordt en daarna maandenlang moet revalideren en vervolgens gehandicapt door het leven moet. Zou die 'waaromvraag' bij hem niet boven komen? Waarom ik en anderen niet? Waarom moet ik dit lijden?

We kunnen denken aan die vrouw, die plotseling een knobbelteje in haar borst voelt en later te horen krijgt dat er sprake is van een agressieve vorm van kanker. Wordt er dan niet ineens een streep door al haar plannen gehaald? Denk eens aan die man, die een paar maanden met pensioen is en graag nog zoveel doen wil met zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen, maar die van de dokter te horen krijgt

dat hij nog maar kort te leven heeft. Zijn dat geen crisismomenten, waarin de vraag gesteld wordt naar de oorzaak van ziekte en dood?

Vanwaar het lijden?

Waarom dat lijden? Waar komt al die ellende toch vandaan? We moeten die vraag beantwoorden in het licht van het Woord van God. Dat doet ook de Ziekentroost. Er wordt op gewezen dat de Heere ons goed gemaakt heeft, maar dat we als kinderen van Adam zo diep in de zonde gevallen zijn. Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood. De dood is tot alle mensen doorgegaan omdat we allen in die éne gezondigd hebben.

Aan de hand van de Bijbel brengt de Ziekentroost ons dus terug naar het verloren Paradijs. Daar ligt de oorzaak. We hebben God niet gehoorzaamd, we hebben geluisterd naar de duivel, we hebben daarmee de poort opengezet voor de zonde, het lijden en de dood. Daar wil de Ziekentroost

ons brengen. Daar brengt de Heere Zijn kinderen door Zijn Woord en Geest. We moeten eens sterven. Dat is niet Gods schuld, maar onze schuld. Ten dage als ge daarvan eet, zult gij de dood sterven. Wie leeft er die de slaap des doods niet eens zal slapen? Het ziekbed is als een boodschapper, die ons toeroept dat we sterven moeten. Van Hille houdt ons dan het woord voor uit het boek Job: 'Zijn dagen zijn bestemd, het getal zijner maanden is bij God, en Hij heeft zijn bepalingen gemaakt, die hij niet overgaan zal'. De Heere bepaalt onze levenstijd en als we weer mogen opstaan van ons ziekbed dan is het altijd uitstel, nooit afstel. Op de vraag naar het waarom van ziekte, lijden en dood, is er dus vanuit de Schrift maar één antwoord: Het is het loon op de zonde. De bezoldiging van de zonde is de dood. Waren er geen zonden, er waren ook geen wonden.

Ziekte en zonde

De Ziekentroost legt dus duidelijk verband tussen ziekte en zonde. Maar niet zoals de vrienden van Job dat deden. Zij wisten precies te vertellen waarom Job dat alles overkwam. Er moest toch wel een bijzondere zonde in zijn leven zijn! Dat vinden we ook terug in de vraag die de discipelen aan Jezus stelden ten aanzien van de blindgeborene: 'Rabbi, wie heeft er gezondigd, deze, of zijn ouders, dat hij blind zou geboren worden?' (Joh.9:2). Al is er een duidelijk verband tussen ziekte en zonde, we moeten heel voorzichtig zijn om verband te leggen tussen de ziekte van iemand en een concrete zonde. Zeker, er zijn bepaalde zonden, die tot een bepaalde ziekte kunnen leiden zoals drankmisbruik, onzedelijkheid (geslachtsziekten), homoseksualiteit (aids). Maar we moeten heel voorzichtig zijn om een al te gemakkelijk verband te leg-

gen tussen een bepaalde ziekte en een concrete zonde. Heel het boek Job is één veroordeling van deze vergeldingsleer. En wat sprak Christus op de vraag van de discipelen naar de blindgeborene? 'Noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders, maar dit is geschied, opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden' (Joh.9:3). Wie kan Gods raad doorgronden en Gods bedoelingen peilen in de wegen, die Hij met mensenkinderen gaat?

Het tweede stuk

Vervolgens gaat de Ziekentroost spreken over de verlossing, die in Christus Jezus is. Van Hille wijst in dat verband op het wonder dat God, zoals Hij dat noemt, 'Zijn allerliefste Pand' gegeven heeft, Zijn enige geliefde Zoon. In Hem heeft de Vader Zijn welbehagen en in Hem is verzoening met God. 'Alzo lief heeft God de wereld gehad,

Aan de hand van de Bijbel brengt de Ziekentroost ons dus terug naar het verloren Paradijs. Daar ligt de oorzaak.

dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'.

Uitvoerig wordt dan het werk van Christus beschreven. Daarbij bedenken we opnieuw dat de Ziekentroost is geschreven op het standpunt van het geloof. Met de volgende woorden wekt hij op om Christus te omhelzen: 'En hiervoor moeten wij Hem met het geloof omhelzen en met liefde en gehoorzaamheid dankbaar zijn. En wie zou Hem niet liefhebben, Die ons eerst liefgehad heeft?' Hij is de 'waarachtige Samaritaan', Die olie en wijn in onze wonden gegoten heeft, dat is, dat Hij Zijn dierbaar bloed voor onze zonden vergoten, en ons met zulk een dure prijs gekocht heeft.

De Ziekentroost wekt de zieke dan op tot Christus de toevlucht te nemen. Hij is de Fontein van het eeuwige leven. Liefelijke evangeliebeloften worden in de Ziekentroost aangehaald om de zieke uit te lokken. Hoe uitlokkend klinkt het: 'Roep Mij aan in de dag der benauwdheid, Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren.' 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.' 'O, alle gij dor-

stigen, komt tot de wateren'.

Daarop volgt dan de opwekking: 'Daarom laat ons tot deze Fontein gaan om onze dorst te lessen: en niet tot de gebroken bakken, die geen water houden'. Met andere woorden: Schuldigen, neemt tot Hem de toevlucht zoals u bent, zo vuil, zo verdorven, zo ellendig als u bent, want

er is vervulling voor al uw nooddrift. De Ziekentroost is hier zo teer en pastoraal, gaat als het ware naast het ziekbed zitten met het liefelijk Evangelie van Gods genade in Christus in de hand.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Eckeveld

1

'Zie, éér ge tot de beslissing overgaat...'

De naoorlogse emigratie naar Canada

'Ik ga emigreren!' De titel van het boek dat drie predikanten in 1954 publiceerden, gaf de gedachte weer die vele Nederlanders kort na de Tweede Wereldoorlog bezighield. In kerkelijke kring werd er niet eensluidend gereageerd op de heersende emigratiedrang.

Vorig jaar zomer promoveerde E. Koops op een onderzoek naar 'de emigratie van gereformeerden, hervormden en katholieken naar Noord-Amerika in vergelijkend perspectief (1947-1963)'. Het mondde uit in een boeiende studie. Sommige conclusies vragen echter om bijstelling en vervolgonderzoek.

Koops constateert dat de geschiedschrijving van de naoorlogse emigratie veel eenzijdigheden vertoont, onder meer doordat ze vaak werd beoefend door emigranten zelf of hun nazaten, niet zelden 'met de bedoeling hun emigratie of die van hun ouders te rechtvaardigen. Dit leverde vaak geïdealiseerde geschiedenissen op'.

Daarnaast verscheen literatuur over de emigratie-ervaringen van één kerkelijke richting. De promovendus wil juist een vergelijking van verschillende bevolkingsgroepen bieden. Hij bekeek ook de emigratiebeweging binnen de Gereformeerde Gemeenten en bestudeerde daarvoor onder meer *De Saambinder* en het boek *"Ik ga emigreren!"*

Emigratiekoorts

De uitstroom van emigranten naar Canada kwam op 17 juni 1947 op gang. Reeds in mei 1954 stapte de honderd-

duizendste Nederlandse landverhuizer in Montreal van de boot.

Van de 409.000 Nederlanders die in de periode 1947-1963 emigreerden, ging 36 procent naar Canada en 19 procent naar de Verenigde Staten. Ze verlieten hun vaderland omdat ze in het buitenland meer toekomstmogelijkheden zagen, of om afstand te nemen van de situatie in Nederland, of uit avontuur. Economische factoren voerden de boventoon, maar ook de woningnood, vrees voor het Oost-Europese communisme en uitbundige voorlichtingscampagnes over de emigratielanden speelden een rol.

'Velen zagen Canada als een soort tweede Europa en als een verlengstuk van de Verenigde Staten', schrijft de promovendus. 'Het was een ruim, dunbevolkt land, had overwegend vruchtbare grond, het lag verder weg van het bedreigende Moskou en, last but not least, Canada kende net als Amerika minder overheidsregulering dan Nederland'.

Het besluit om te emigreren was ingrijpend. Er moest afscheid worden genomen van familie en bekenden, vaak met het idee dat het een afscheid voor altijd was. De toekomst bevatte veel onzekerheden.

Synodaal gereformeerden

Koops onderzocht welke religieuze factoren de trek naar overzee aanmoedigden of juist afremden en welke gevolgen religie had voor het integratieproces in Noord-Amerika. Daarbij richtte hij zich vooral op de gereformeerden, omdat die groep oververtegenwoordigd was onder deze emigranten. Van degenen die in

de onderzochte periode naar Canada verhuisden, was 32 procent gereformeerd, de eerste jaren zelfs ruim 41 procent.

Binnen die groep bestonden nogal wat verschillen. Synodaal gereformeerden pakten de emigratie aan zoals ze in de vooroorlogse jaren veel activiteiten op touw hadden gezet: strak georganiseerd en vol optimisme en expansiedrang. Het daadkrachtige verzuilingsdenken uitte zich ook in intensieve begeleiding van de gereformeerde emigranten. Desondanks sloot een aanzienlijke groep zich in Canada aan bij een andere kerk.

Ze verlieten hun vaderland omdat ze in het buitenland meer toekomstmogelijkheden zagen, of om afstand te nemen van de situatie in Nederland, of uit avontuur.

In de Gereformeerde Gemeenten was de naoorlogse emigratie niet zo'n massaal verschijnsel als in de Gereformeerde Kerken. Economische factoren waren ook hier voor de landverhuizers de belangrijkste drijfveer. Emigratie opende bijvoorbeeld perspectieven voor grote gezinnen die een bestaan zochten in de agrarische sector. Het kerkelijke geharrewar kan rond 1948 nog nauwelijks een rol gespeeld hebben, zoals dat in de Gereformeerde Kerken na de Vrijmaking van 1944 wel het geval was. De watersnood van 1953 leidde tot de emigratie van een aantal gezinnen uit het rampgebied van wie sommigen voordien geen plannen in die richting koesterden.

Positief of negatief

Volgens dr. Koops leidde het pessimistische mensbeeld van bevindelijk gereformeerden tot lijdelijkheid, met als gevolg dat 'een groot deel van de achterban van de Gereformeerde Gemeenten emigratie als ongeoorloofd beschouwde, omdat daaraan te veel menselijke en organisatorische aspecten verbonden waren'.

Die conclusie is zowel uit theologisch als historisch oogpunt discutabel. Al ontbrak de synodaal-gereformeerde dadendrang en klonken vele waarschuwendende geluiden, daarmee werd het verschijnsel emigratie op zichzelf nog niet principieel afgewezen. Met lijdelijkheid heeft het niets van doen;

wel oordeelde men negatief over onbezonnen beslissingen en een eenzijdige gerichtheid op materiële ontplooiing.

Koops' conclusie dat de visie van bevindelijk-gereformeerde predikanten op emigratie 'overwegend negatief' was, staat overigens diametraal tegenover die van E. (Biemond-)Boer, die in 2005 in haar doctoraalscriptie (met de dreunende titel "*Die Hollanders zijn gek!*") stelde dat in de Gereformeerde Gemeenten 'heel positief' over emigratie werd geschreven.

Voorzichtigheid

De werkelijkheid is genuanceerd. Koops laat de reisverslagen van ds. G.H. Kersten buiten beschouwing, die na bezoeken aan de Verenigde Staten in 1936 en 1939 een zeer positief getuigenis over het land aflegde. Dat zal –alleen al door de persoon die het schreef en doordat dergelijke verslagen zeldzaam waren– ongetwijfeld zijn weerslag op de beeldvorming hebben gehad, al duurde het tot na de Tweede Wereldoorlog voordat de emigrantenstroom op gang kwam. Die weerslag was er in elk geval binnen zijn eigen gezin: van Kerstens kinderen emigreerden er vier naar Noord-Amerika; later ook nog één naar Zuid-Afrika.

De materiële hulp die de gemeenten

overzee na de bevrijding van Nederland boden en de brieven van ds. W.C. Lamain en ds. C. Hegeman die in *De Saambinder* menige kolom vulden, brachten de Amerikaanse gemeenten 'dichterbij'. Naarmate emigreren een wijdverbreid verschijnsel werd, namen echter ook de bezorgde geluiden toe. Zagen de landverhuizers de consequenties van hun stap wel voldoende onder ogen, en lieten ze zich niet te gemakkelijk door anderen aansteken? Waardeerden ze de voorrechten die ze in Nederland genoten wel? Er was in Nederland bijvoorbeeld 'meer gelegenheid voor een christelijke school en samenleving, ook voor het jongere geslacht', schreef ds. Hegeman. 'Aangezien de afstanden dikwijls groot zijn in Canada, is verzwagering met andersdenkenden een zeer groot gevaar'.

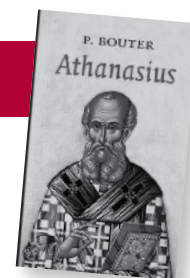
(wordt vervolgd)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

N.a.v. "De dynamiek van een emigratiecultuur – De emigratie van gereformeerden, hervormden en katholieken naar Noord-Amerika in vergelijkend perspectief (1947-1963)," door Enne Koops; uitg. Verloren, Hilversum; 416 blz.; prijs € 39.

BOEKENNIEUWS

"Athanasius", door P.F. Bouter; uitg. Kok, Kampen; ISBN 978 90 4351766 9; 160 blz.; € 17,50.

Dr. P.F. Bouter, hervormd predikant te Bodegraven, promoveerde in 2001 aan de Universiteit van Utrecht op een proefschrift over Athanasius en zijn uitleg van de Psalmen. Het boekje dat nu voorligt, is een handzame paperback over Athanasius (ca. 295-373). Athanasius is onder ons niet zo'n bekende kerkvader. In de protestantse (en rooms-katholieke) traditie heeft men over het algemeen meer waardering voor Augustinus, die dan ook de kerkvader van het Westen genoemd wordt. Athanasius daarentegen staat

bekend als de kerkvader van het Oosten. Dit boek is opgebouwd uit drie delen. Het eerste deel is een biografische schets. Deel twee brengt een zevental thema's uit het werk van Athanasius voor het voetlicht. Het derde deel bestaat uit een aantal vertaalde teksten van Athanasius. Lezing van dit werk over Athanasius maakt weer eens duidelijk hoe belangrijk kennis van de patristiek is. De patristiek houdt zich bezig met de bestudering van vroeg-christelijke teksten en auteurs. Een aantal van deze vroeg-christelijke auteurs kennen wij als de kerkvaders (patres). Bestudering van de levens, teksten en ideeën van de kerkvaders levert vaak verrassende inzichten op. Opvallend actueel zijn de argumenten

die Athanasius aandraagt tegen diverse ketterijen. Bij lezing van dit stuk kerkgeschiedenis valt op hoezeer moderne dwalingen in feite niet anders zijn dan variaties op oude ketterijen. Om ons te wapenen tegen allerlei wind van leer is het raadzaam om gedegen kennis te hebben van het vroege christendom. In dit boekje leren we Athanasius kennen als een man van uitzonderlijke moed die van grote betekenis is geweest voor de zuiverheid van de christelijke leer en die maar één doel had: 'Christus als eeuwige Zoon van God eren en verdedigen'. Hij kon niet anders dan de Arianen bestrijden omdat hun leer de kern van het christelijk geloof aantastte. Door te ontkennen dat Christus zowel een menselijke als een goddelijke natuur heeft, beroofden de Arianen de verlossing van zijn waarde en God van Zijn eer. Athanasius heeft zijn leven lang tegen deze dwaalleer gestreden. Als gevolg van die onverzettelijke houding werd hij tijdens zijn leven maar liefst vijfmaal verbannen. Hoewel de strijd tegen de Arianen een overheersende rol in het leven en werk van Athanasius speelde, heeft Athanasius over tal van andere belangwekkende onderwerpen oorspronkelijke gedachten geformuleerd. Andere belangrijke thema's in het werk van Athanasius zijn: schepping en voorzienigheid, de leer over de Heilige Schrift, de leer over de Kerk en de plaats van de Heilige Geest binnen de Drie-eenheid. De vertaalde teksten van Athanasius zijn opvallend helder geformuleerd en daardoor voor ons eenentwintigste-eeuwers goed te begrijpen. Het is bijzonder verfrissend om zulke authentieke teksten te lezen. Ik kan het iedereen aanraden.

Rijssen,

E.G. Bosma

**"Onder Elims palmboom",
ds. I. Kievit; uitg. Van Horssen, Putten;
2010; 277 blz.;**
ISBN 0-978-6505-077-9. € 18,50.

Ds. Izaäk Kievit (1887-1954) was een hervormd predikant uit de eerste helft van de negentiende eeuw. Hij diende de gemeenten van Garderen, Benschop, Lunteren en Baarn. Reeds ds. G.H. Kersten heeft in zijn tijd publicaties van ds. Kievit met instemming besproken in ons kerkelijk weekblad.

Kievit schreef veel. Hij verzorgde wekelijks bijdragen voor het *Gereformeerd*

Weekblad gedurende de periode van 1931 tot 1950. Niet ontkend kan worden dat hij een man was met grote gaven van hart en hoofd en dat hij tijdens én na zijn leven grote invloed heeft uitgeoefend binnen de hervormd-gereformeerde kring. Iets van die invloed werd merkbaar in het feit dat zich gedurende de Tweede Wereldoorlog rond zijn persoon een kring van jonge geestverwante predikanten vormde. Men duidde de vergaderingen van deze kring wel aan als de "Baarnse contio's". Tot de kring behoorden ook onder ons wel bekende mannen als ds. J. van Sliedrecht, ds. J.T. Doornenbal en ds. E. van Meer. In 2002 verscheen een levensbeschrijving over ds. I. Kievit van de hand van H. Hille onder de titel "De tijd is kostbaar".

Van deze ds. Kievit is onlangs weer een nieuw boek verschenen. Het draagt de titel "Onder Elims palmboom", een titel die werd bedacht door wijlen ds. J. van der Haar. Het boek bevat 29 preken, die worden voorafgegaan door een Woord vooraf en een -heel summier- levensbeschrijving. Gezegd moet worden dat de preken weliswaar enigszins kort van omvang zijn (gemiddeld ongeveer negen bladzijden), maar rijk van inhoud. Ze zijn zoals we dat van Kievit gewend zijn. Degenen die de Baarnse pastor in zijn geschriften kennen, zullen begrijpen wat ik daarmee bedoel: voornaam, eerbiedig, nooit profaan, exegetisch zorgvuldig en bevindelijk van niet geringe diepgang. De preken betreffen veelal series van samenhangende Schriftgedeelten. Zo zijn er drie preken over Spreuken 23, vijf over Hosea 2, drie over Johannes 14 en drie over Filippienzen 1.

Het boek lokt bijna van bladzijde tot bladzijde uit tot citeren. Daar is echter wel beginnen aan, maar geen einde. Ik wil één uitzondering maken. Het betreft een passage uit een overdenking over Johannes 14:26a. Opmerkelijk is dat ds. Kersten destijds heeft verklaard dat hij de preken over Johannes 14 het beste achtte wat Kievit ooit had geschreven.

We lezen op blz. 208: 'Ik zou niet weten hoe God over mij denkt en wat Hij voor mij is en wezen wil, indien de Geest het mij niet bekend maakt in mijn hart. Maar... ik zou de Heere ook niet kunnen zeggen wie ik ben door en voor Hem buiten de bediening van de Geest. O, wat heb ik, verkeerd schepsel in mijzelf, een reisgenoot ontvangen in die Geest, Die mij nooit zal verlaten. Eenmaal stonden wij zonder God in de wereld. Niemand zorgde voor mijn ziel. Totdat die Eén uit duizend opstond en pleitte bij de Vader, dat Hij verzoening had gevonden. O, wat was Hij welsprekend in Zijn pleidooi. Hij kon bij Zijn woorden Zijn handen en Zijn

zijde tonen, doornageld en doorstoken. Zie, wij hadden niets te zeggen, nadat het vonnis was aanvaard... niets te zeggen... wat viel het eeuwig mee... door een Ander, door een Ander, door Hem alleen om het eeuwig welbehagen...'. Het zal duidelijk zijn dat we dit boek van harte aanbevelen. Jammer dat de correctie wat slordig is verlopen, maar dat doet niets van de inhoud af.

Capelle aan den IJssel, ds. A. Moerkerken

**"De geboren Koning",
door ds. G. van de Breevaart;
uitg. Boekhandel De Roo,
Zwijndrecht; ISBN 978-90-8718-013-3;
240 blz.; € 17,90.**

Met vreugde voldoen we aan het verzoek om het boek "De geboren Koning" te recenseren. Ds. Van de Breevaart (1902-1974) diende 33 jaar de Vrije Oud Gereformeerde Gemeente van Hendrik-Ido-Ambacht. In deze gemeente mocht ondergetekende opgroeien en zijn vele 'leespreken' van deze predikant gehoord in de vacante periode. Na ds. Van de Breevaart dienden alleen ds. A. de Waard (1976-1983) en ds. A. Kot (1986) deze gemeente, totdat de huidige predikant (ds. J van Prooijen, 2007-heden) het beroep aannam.

"De geboren Koning" telt tien preken, vrijwel allemaal met een voorwoord en een toepasselijk slotwoord. Twee adventspreken, vijf Kerstpreken (waaronder drie vervolgspreken over Lukas 2:1-7), twee Oudjaarspreken en één Nieuwjaarspreek zijn in deze bundel opgenomen. Schriftuurlijk-bevindelijk horen we van Gods eisend recht, de dood in Adam, het leven in Christus en de noodzaak van het werk van Gods Geest. Typerend zijn ook in de preken verwerkte voorvallen. Zo lezen we: 'In Ridderkerk was er indertijd een man die meende bekeerd te zijn. Hij zei op een keer tegen ds. Van Oordt: 'Dominee, u hebt mij bekeerd'. Toen zei die dominee: 'Dat geloof ik man, want als God het gedaan had, zou u wel anders wezen. Als God een mens bekeert, mijne hoorders, dan valt de predikant weg' (blz. 20). In een andere preek vinden we: 'Ik hoorde kortgeleden nog dat er iemand mij vertelde dat er een ouderling was die zei: 'Ik heb mijn dominee volgebeden'. U hoeft niet te vragen welk een hoogten we beklimmen. Dan is het nodig dat de kroon eens omgekeerd en dominees eens van hun voetstuk afgestoten wor-

den. Nee, mijne hoorders, Christus kan Zijn Kerk volbidden, uit de onkunde en uit de onwetendheid klimt een mens op de troon' (blz. 111).

Ernstig en teer wordt de toon als het gaat om de waarachtige bekering. 'Zou er in de hemel nog gejuich zijn binnen onze woonplaats of omstreken? Was er een zondaar of zondares, die zo heeft moeten wenen dat ze niets meer overhielden dan alleen: verloren, van mijn kant verloren? Maar die mag zeggen: Nu hoor ik dat Christus gekomen is, zondendelgend, zondenverzoenend en zondenwegdrend. Ik kom, Heere Jezus, ja, hier ben ik met al mijn zonden en al mijn schuld.

Het is rechtvaardig als Gij mij verdoemt, o God. Ik heb rechtvaardig de dood verdiend. Ik heb de hel verdiend. Ik heb de maat vol gemaakt, maar ik heb gehoord dat de Heere Jezus, Uw Zoon, Zaligmaker is, Die in de mensen een welbehagen heeft (...). Hier ben ik. Ik kom tot U gevloeden in mijn ellende en in mijn verlorenheid. Zou u denken dat die dierbare Christus u zou afwijzen?' (blz. 124).

Graag willen we deze eenvoudige prekenbundel aanbevelen voor persoonlijk gebruik.

Geldermalsen,

ds. B. Labee

3 december 2010 is J.A. Don overleden in de leeftijd van 71 jaar. Van 1980-2004 diende hij de gemeente van Vlaardingen, eerst als diaken, daarna als ouderling. Op 3 december 2010 is T. de Looff overleden in de leeftijd van 91 jaar. Hij diende de gemeente van Barendrecht (Rotterdam-Zuid) 32 jaar als ouderling van 1963 t/m 1971 en van 1975 t/m 2000. Op 30 december 2010 is J. Blonk overleden in de leeftijd van 88 jaar. Hij diende van 1968-1990 de gemeente Vlaardingen in het ambt van ouderling. Op 5 januari 2011 diende diaken G. van der Berg 25 jaar de gemeente van Barendrecht als ambtsdrager.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. P. Mulder, 1^e assessor ds. W. Silfhout, 2^e assessor ouderling G. van Breugel, quaestor ouderling M.J. de Vries en scriba ouderling K. Bel.

De schriftelijke rapportage van de coördinator van het 'Inloop- en Bijbelhuis In de Gouwstraat' wordt doorgenomen. Het evangelisatiewerk mag z'n voortgang hebben.

Hierna wordt de schriftelijke rapportage van de secretaris van de Classicale evangelisatiecommissie besproken. Er zijn 2 vacatures ontstaan door het vertrek van de brs. Koudstaal en De Pater. De classis gaat akkoord met het benoemen van de 2 secundi tot primi. Dit betreft ouderling M. Bal van Rotterdam-Centrum en diaken P.J. van der Weijden van Poortugaal. Het bestuurslidmaatschap van de stichting huisvesting evangelisatie Gereformeerde Gemeenten stad Rotterdam van L. van Welie wordt beëindigd per 1 januari 2011 en A.J. van Rijs treedt toe als bestuurslid van de stichting. Tot voorzitter van de stichting wordt benoemd ouderling M.J. de Vries en tot secretaris A.J. van Rijs.

De voorzitter/penningmeester van de classicale evangelisatiecommissie, ouderling M.J. de Vries licht de financiën toe. Hij spreekt zijn dank uit voor de financiële ondersteuning vanuit de gemeenten en diaconieën. Alsmede voor de vele vrijwilligers die vanuit de gemeenten helpen 'In de Gouwstraat'.

De begroting 2011 wordt ongewijzigd goedgekeurd.

Preses spreekt zijn dankbaarheid uit voor het werk dat gedaan mag worden 'In de Gouwstraat'. Vooral ook voor het feit dat het zo gedragen mag worden in de classisgemeenten. Dat de Heere het moge zegenen.

Het jaarbericht 2010 van Cedrah wordt toegelicht door ouderling H.J. Agtersch.

Het is een veel bewogen jaar geweest zoals uit het verslag is op te merken. Hij

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te 's-Gravenhage:

ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;

Te Rotterdam-IJsselmonde:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Zwijndrecht:

ds. M. Karens te Werkendam.

AANGENOMEN

Naar Rhenen:

ds. F. Mulder te Wageningen.

BEDANKT

Voor Apeldoorn: ds. P. van Ruitenburg

te Chilliwack (Canada);

Voor Beekbergen:

ds. C. Sonneveld te Lethbridge (Canada).

■ DOVENDIENST TE LEERDAM

Op **zaterdag 29 januari** hoopt student A.T. Huijser voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Leerdam, Prins Mauritsstraat 22. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ EMERITAAT

DS. M. GOLVERDINGEN

De classis Goes heeft in haar vergadering van 12 januari aan ds. M. Golverdingen met ingang van 1 juni a.s. op de meest eervolle wijze emeritaat verleend. Ds. Golverdingen heeft de gemeente van Waarde drie jaar gediend. In 1979 werd hij als kandidaat bevestigd in de gemeente

's-Gravenzande. Daarna diende hij de gemeenten Utrecht, Ridderkerk-Slikkerveer, Groningen, Gorinchem, Boskoop en vanaf 2008 de gemeente Waarde. Naast het werk in verschillende deputaatschappen heeft hij zich ook ingezet voor het onderwijs als voorzitter van de VGS.

De Heere geve hem in de avond van zijn leven nog de gezondheid om naar de lust van zijn hart de gemeenten te mogen dienen.

S. Boogaard, scriba

■ VERSLAG VERGADERING

CLASSIS ROTTERDAM

7 JANUARI 2011

De vergadering wordt namens de roepende kerk van Rotterdam-IJsselmonde door ds. L. Terlouw geopend. Vervolgens laat hij Psalm 27 : 1 zingen, leest Johannes 1 : 1 - 18 en gaat hij voor in gebed. Daarna staat de tijdelijke preses stil bij het gelezen Bijbelgedeelte. In het bijzonder bij vers 8 waarbij hij de vraag stelt wat onze verwachting is in het nieuwe jaar! Vervolgens staat hij stil bij enkele bijzonderheden.

Op 11 oktober 2010 is M.J. van Lieburg overleden in de leeftijd van 88 jaar. Hij diende de gemeente Rotterdam-Alexanderpolder van 1972-1992, eerst al diaken en later als ouderling. Op 1 november 2010 is D.P. Koudstaal overleden in de leeftijd van 84 jaar. Hij diende de gemeente van Rotterdam-Zuidwijk van 1971-2001 als ouderling. Daarvóór diende hij enkele jaren de gemeente van Ridderkerk-Slikkerveer als ouderling. Op

benadrukt verder dat:

- de pastoraal werkers geheel voor eigen rekening van Cedrah komen; een ondersteuning vanuit de gemeenten is erg welkom.
- de leden van de gemeenten bij de voortduur gewezen dienen te worden op het belang van de eigen huizen.

Mede naar aanleiding van het laatste worden er enkele vragen gesteld over de wachtlijst bij 'Uitzicht'. Een en ander heeft reeds de aandacht van de Raad van Bestuur en zal verder besproken worden met de betreffende kerkenraden.

Naar de Particuliere Synode Zuid-West, die vergadert op 12 mei 2011 worden

de volgende broeders afgevaardigd. Als primi: de predikanten P. Mulder, W. Silfhout en L. Terlouw en de ouderlingen B. Agteresch, K. Bel, G. van Breugel, H. van Elsäcker en M.J. de Vries. Als secundi worden in deze volgorde gekozen: de ouderlingen H.J. Agteresch, T.J. Rijnveld, J. van Heteren, J.M. de Jonge en M. Bal.

In de rondvraag vraagt een gemeente of de classis kan adviseren inzake het verzoek van de Petrus Datheenschool om een financiële bijdrage. Zijn er meer gemeenten die zo'n verzoek hebben gehad en is het niet wenselijk dat de vraag eerst wordt neergelegd bij de classicale commissie onderwijs? Op deze wijze gaan

er immers een aantal zaken door elkaar lopen.

Na bespreking concludeert de preses dat de kerkenraden die zo'n verzoek ontvangen, in eerste instantie zelf moeten reageren naar het bestuur van de Petrus Datheenschool.

De volgende vergadering is op vrijdagavond 15 april en/of 9 september 2011. Rotterdam-Zuidwijk wordt aangewezen als de roepende kerk.

Tenslotte wordt op verzoek van ouderling G. van Breugel gezongen Psalm 127 : 1 en eindigt hij met dankgebed. Hierna sluit preses de vergadering.

K. Bel, Capelle aan den IJssel.

BERICHTEN

■ OPROEP OUD-LEDENKOOR!

Kinderkoor: "Blijde Stemmen" (heeft ook nog de naam "Van knop tot bloem" gehad), uitgaande van de Geref. Gemeente te Middelburg-Centrum hoopt op **zaterdag 9 april** zijn 50 jarig jubileum te vieren met een uitvoering in de Ter Hoogkerk, Willem Teellinckstraat 3.

Wij willen voor die dag een oud-leden-koor oprichten en zijn daarom op zoek naar oud-leden die op één van deze koren hebben gezongen! Van harte welkom! Vanaf 13.00 uur inloop, daarna samen zingen, een maaltijd en om 19.30 uur de uitvoering in de kerk.

Voor interesse en opgave, mail a.u.b vóór

1 maart naar: Erna Nieuwenhuizen. janwn@filtnet.nl of tel: 0118-620522.

■ LEDENVERGADERING FEBE

De Vereniging van werkers in de gezondheidszorg, Febe, nodigt u uit voor bijwoning van haar ledenvergadering op **donderdag 10 februari**.

Locatie: Hervormd Centrum te Maartensdijk, Dorpsweg 42b.

Aanvang: 19.45 uur. Mw. L.M de Pater zal ons iets laten zien en horen over de geschiedenis van de verpleging. Alle (toekomstige) werkers in de gezondheidszorg en overige belangstellenden zijn hartelijk welkom!

en 16.30 uur (H.D.) ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 15.30 uur ds. W. Harinck; Den Helder 17.00 uur ds. Heijkamp; Deventer 15.00 uur ds. De Wit; Dinteloord 10.00 en 18.30 uur stud. Baaijens; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.30 uur (H.D.) ds. Verschuure en 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur stud. Huijser; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Emmeloord 18.00 uur ds. Kleppe; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enschede 16.00 uur ds. J. Karels; Ermelo 19.00 uur ds. Visscher; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Goudswaard 18.00 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenhage 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur (H.D.) ds. Gunst; 's-Gravenzande 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Haamstede 18.00 uur ds. Tanis; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. Boeder; Hoogvliet 15.30 uur ds. Tuinier; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 16.00 uur ds. Van Ruitenburg; Kapelle-Biezeling (in Sionkerk te Goes) 11.30 en 18.00 uur ds. Baan; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. Baan; Krabbendijke 9.30 en 14.00 uur ds. Melis en 18.00 uur ds. Hakvoort; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Kruijningen 9.30 uur en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 14.30 uur ds. Brugge; Leiderdorp 16.00

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 30 JANUARI 2011

Aagtekerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur leesdienst; Aalburg 9.30 uur ds. Van Gelder; Alblasserdam 9.30 (H.A.) en 16.30 uur (nabetr.) ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 uur ds. Heijkamp en 19.00 uur ds. Boeder; Apeldoorn 10.00 uur ds. J. Karels en 15.00 uur ds. Van Manen; Arnhem 10.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds.

Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Van Boven; Benthuizen 9.30 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Van Gelder; Berkenwoude 14.30 uur ds. Van der Net; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. Clements; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij; Boskoop 18.30 uur ds. Van Rijswijk; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. Mondria; Breda 16.00 uur stud. Visser; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00

uur ds. Kattenberg; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg; Lisse 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 14.30 uur ds. Schipper; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Maljaars; Mijdrecht 15.30 uur ds. W.J. Karels; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur (doventolk) ds. W. Harinck; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Van Krimpen; Nieuwe Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Nieuwerkerk Zld 9.30 uur ds. Gunst en 15.00 uur ds. Hakvoort; Nijkerk 9.30 uur ds. Van Ruitenburg en 14.30 uur ds. F. Mulder; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. L. Blok; Oostburg 15.30 uur ds. Meeuse; Oosterland 10.00, 14.30 en 18.30 uur ds. Van Belzen; Opheusden 18.30 uur ds. Schot; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Poederooyen 9.30 en 18.30 uur stud. Visser; Poortugaal 9.30 uur ds. Tuinier en 15.00 uur ds. Pater; Poortvliet 14.30 uur ds. Karens; Puttershoek 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.30 uur ds. L. Blok; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. Driessen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.30 uur ds. De Heer; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. Mijnders en 14.30 uur ds. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde (locatie Avondrust) 14.30 uur ds. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. Driessen; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 18.30 uur ds. Kattenberg; Sint Philipsland 15.00 uur stud. Baaijens; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.30 uur ds. Tuinier; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. Boogaard; Spijkenisse 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. P. Mulder; Sprang-Capelle 18.30 uur stud. Huijser; Stad aan 't Haringvliet 10.00 uur ds. L. Blok en 15.00 uur ds. Maljaars; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur ds. Meeuse; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. Karens; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. De Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 15.30 uur ds. Schot; Vlaardingingen 16.30 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam

10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. Moens; Wierden 15.00 uur ds. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Golverdingen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Vermeij; Zwolle 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 1 FEBRUARI 2011

Borssele 19.30 uur ds. Hoogerland; Dirksland 19.30 uur ds. Schipper; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Verweij; Meeuwen 19.30 uur ds. Mondria; Melissant 19.30 uur ds. Van Krimpen; Nijkerk 19.30 uur ds. Van Eckeveld; Poortugaal 19.30 uur ds. Hakvoort; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Bakker; Stolwijk 19.30 uur ds. Van Belzen.

■ WOENSDAG 2 FEBRUARI 2011

Aalburg 19.30 uur ds. W. Harinck; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. Bredeweg; Brakel 19.30 uur ds. Van Manen; Dinteloord 19.30 uur ds. De Leeuw; Ermelo 19.30 uur ds. Brugge; Goudswaard 19.30 uur ds. Schipper; Herkingen 19.30 uur ds. Karens; Kortgene 19.30 uur ds. Baan; Mijdrecht 19.30 uur ds. De Wit; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Poederooyen 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30

uur ds. Visscher; Soest 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Spijkenisse 19.45 uur ds. Pater; Terneuzen 19.30 uur ds. Moens (voor de GBS); Veenendaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. De Leeuw en 19.30 uur ds. Verschuure; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Meeuse.

■ DONDERDAG 3 FEBRUARI 2011

Beekbergen 19.30 uur ds. Sonneveld; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Hoogvliet 19.45 uur ds. Baan; Marknesse 19.30 uur ds. Van Belzen; Naaldwijk 19.45 uur ds. Schipper; Oosterland 19.30 uur ds. De Heer; Westkapelle 19.30 uur ds. Hakvoort; Westzaan 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Zwolle 19.30 uur ds. Vogelaar.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsmann; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

“Maar de goedertierenheid des HEEREN is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen die Hem vrezen, en Zijn gerechtigheid aan kindskinderen”

Psalm 103: 17

Met ontroering hebben wij vernomen dat onze geliefde preses, ouderling

Jacobus Willem Platschorre

in de vroege morgen van dinsdag 18 januari 2011 is overleden in de leeftijd van 80 jaar.

Bijna 47 jaar heeft hij de gemeente in alle getrouwheid en liefde gediend. Wij zullen hem node missen.

De HEERE ontferme Zich over zijn vrouw, de kinderen en de (achter) kleinkinderen. Hij vertrooste en sterke hen.

De kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Spijkenisse

Velen leefden de achterliggende maanden met mij mee in verband met een ziekenhuisopname. Velen stuurden een kaart rond de kerstdagen en de jaarwisseling. Hartelijk dank hiervoor. Het heeft mij heel goed gedaan. Graag wens ik u allen de zegen van de Heere voor 2011 toe!

Zelhem, D. van Stuijvenberg-Vos

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden

begravenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509
www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Begravenisverzorging van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis in Elspeet en omstreken

G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22, 8075 CP ELSPEET

Tel: 0577-492830 of mobiel 06-12934519
b.g.g. 06-53432144

Dag en nacht voor u bereikbaar.

Wij verzorgen alleen begravenissen.

DUITSLAND... IS EEN RIJK, WESTERS LAND.

Maar geestelijk zeer arm. Gods Woord wordt eenzijdig verkondigd. De waarheid wordt geweld aangedaan. Met uw bijdrage kunnen wij Hollandse en puriteinse oudvaders weer onder de aandacht brengen. Voor info: www.svhed.org of bel. Help ons helpen met een gift op onderstaand rekeningnummer.

ABC des Glatbens

T 0416 - 691788
svhed@kliksafe.nl
Gift: 548.98.79.20

HEIDELBERG & DORDRECHT

• DIVERSE BLOKFLUITEN
• MUZIEKSTANDAARDS
• ROEMEENSE PANFLUITEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
WWW.MULDERMUZIEK
INSTRUMENTEN.NL

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG
T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl
Zorg met een eigen kleur

BRUINISSE/O'LAND:
gezellige minicamping!
5 min van Grevelingenmeer.
Ruime plaatsen. Verhuur stacaravans € 325,- per week.
Voor info: www.dewelblok.nl
tel 0111-482523

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begravenisonderneming

Barneveld, Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Te huur in ZEELAND
Vak.won. schoon, ruim en sfeervol!
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

TE HUUR WONING KOOTWIJKERBROEK

Woonruimte op de 1e verd. aan de rand van Kootwijkerbroek, gezamenlijk: intree, douche, wc en wasruimte.

persoonlijk : woonkeuken/kamer slaapkamer. liefst een vrouw.

ruimte wordt gedeeld met nog 1 persoon. prijs in overleg inclusief gas water en elektrisch

bel : 0624988350

kina
begravenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper 010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman 0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAVENISSEN

Fides
praktijk voor diagnostiek en psychosociale hulpverlening

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt ook bij ons terecht voor psychologisch onderzoek, PGB-aanvragen, sociale vaardigheidstrainingen en onderzoek en begeleiding van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel gerust voor informatie of aanmelding! Tel. 0342 - 41 99 77
www.fideshulpverlening.nl

Schoutenstraat 94a
3771 CL Barneveld

Familie/ vakantiehuis "Haus Irmgard" op de Hunsrück (Duitsland) ± 25 km vanaf de moezel en ± 25 km vanaf de Rijn. 25 slaapplekken, onderverdeeld in div. appartementen.

Ook per appartement te huur.
www.hetankermaritiem.nl/hausirmgard.html
Tel. 06 20735340/ 0620735341

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

•
RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg 11

•
BARNEVELD
Wilhelminastraat 14

•
METEREN (GELDERMALSEN)
Dorpsstraat 18

•

Bel voor informatie of aanmelding:
0180 - 42 69 55
of kijk op www.psychbrouwer.nl

Cottages te huur in Canada, British Columbia.

Ten volle gemeubileerd appartement in Chilliwack. In de country, met zwemgelegenheid.
Ten volle gemeubileerde cottage in Parksville, Vancouver Eiland.
Overdekt zwembad, dichtbij bos en zee. Voor informatie: email: jneels@uniserve.com

AMELAND- TERSCHELLING-
BAKKEVEEN (FR/DR WOUDED)
CALETS/STACARS
- HUUR NIET DUUR! -
TEL. 0512-516096 ZIE
WWW.VDSLUIVAKANTIES.NL

Jonge werk. vrouw.
zoek z.s.m. zelfst. woonruimte
omg. Bosch en Duin/Zeist.
Tel. 06-42247572

4 persoons vak. woning **Veluwe**
Buitengebied Stroe
Tel 0621420647 of
Email: molshoop@solcon.nl

dienstbaar in vertrouwen

ongeacht uw verzekering
verzorgen wij begrafenissen in Rijssen en omstreken

G.J. Kreijkjes	G. Pluimers
Piet Heinstraat 26 7461 EZ Rijssen	De Steege 1 7462 VA Rijssen
Tel. 06-51911174 Tel. 0548-520159	Tel. 06-15683351 Tel. 0548-515946

www.gertjankreijkjes.nl

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste **hulp** aan
kinderen, jongeren en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autistisch Spectrum Stoornis

Tevens bieden wij hulp bij PGB aanvragen en verlengen.

Voor meer informatie of aanmelding:
010 - 483 64 08

Vestingslocatie: **Alblasserdam**
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

Te koop gevraagd Theologische boeken 0577-401065

- **Geen crematies.**
- Begrafenissen verzorgen wij geheel naar wens van de familie.
- Gespecialiseerd in thuisopbaring.
- Wij verzorgen begrafenissen in elke plaats waar u wenst.
- Ook als u niet of elders verzekerd bent.

Burg. ten Veldestraat 22	M 06-20 36 10 34
8281 ZS Genemuiden	F 038-385 87 66
T 038-385 42 30	E info@delaatstezorg.nl
	I www.delaatstezorg.nl

Vakantie op de Veluwe?
www.rusteenweinig.nl

WALCHEREN 4 persoons
vakantiehuis aan de duinen
bezet wk 27 t/m 30. Tel. 0626114521

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 69 74 38
Mobiel: 0610 64 28 07

Wij verzorgen alléén begrafenissen

LUNTEREN, te huur voor tijdelijk,
een nette woning vanaf
1 maart 2011 (tel. 0318 - 461624)

Uddel. Te huur:
vakantiewoning voor 2 personen.
Voor info: 06-11841606
Email: molshoop@solcon.nl

Begrafenisverzorging Kamsteeg

0183 - 44 94 94

Beatrixstraat 25 - 4281 LP Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl

Waar ú ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenissen

Een respect- en stijlvolle
uitvaart is onze zorg

**Rust en ontspanning in de
prachtige Eifel!** Ruime apparte-
menten te huur. Inl.: 0049 6594
258990 en www.huizesolagrati.nl

Begrafenisonderneming
De Floe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begrafenisondernemingdekloe.nl

AANBIEDINGEN!
DeRooBoeken.nl

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horsssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horsssen.com
www.van-horsssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

t.h. vak.won. in buitengebied
van **KAMPERLAND**.
Dicht bij veerse meer en strand.
Bezet wk. 18,27 t/m 31
Tel 0113-351899, 06-204127592

KOOTWIJKERBROEK
te huur, woning 1 of 2 pers.
telf. nr. 0342-441652

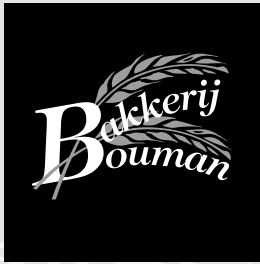
Te huur in Canada een
vakantie woning in Norwich
(Ontario). Tel. 0548 513725
E.mail w.otten.sr@concepts.nl

**Onze zeer luxe kindvriendelijke
vakantie bungalows op 't
Lochtenveld in Elspeet zijn weer
te huur in voorjaar, zomer en
naseizoen**

U vindt alle informatie over onze
bungalows op onze websites

www.taberna-elspeet.nl
T 078 6122667 M 06 2827 2379
www.plexat-elspeet.nl
T 078 6195498 M 06 5042 6385
www.wildkansel-elspeet.nl
T 010 4519141 M 06 444 23215

Bolusactie?

Wilt u een bolusactie houden voor uw vereniging of een ander doel? En wenst u een zeeuwse bolus van uitstekende kwaliteit? Bij ons kunt u rekenen op een goede marge en netto opbrengst. Interesse? Bel gerust voor een snelle levering!

Bakkerij Bouman
Sint-Joostdijk 34
Oosterland
Telefoon 0111-641579

Vakantie in de **BETUWE**:
rust, ruimte en gezelligheid
bij minicamping de **VIJVERHOF**
in **OMMEREN**.
Kindvr., caravanverhuur en vakan-
tiewoning tot 10 pers.
Voor info: fam. vd Kieft:
0344 601973/0621611610
www.vijverhof-ommeren.nl

Thuiskomen!
Zoek je een perfect onderhouden
4-kamer **HOEKWONING** in Gouda?
Nabij station, kerk en centrum?
(Tuin op het Zuiden)
Google naar Lazaruskade 39!
(€ 184.500 k.k.!!)
Snelle oplevering mogelijk!

*Voor een waardige en
stijlvolle verzorging
van begrafenissen*
*met aandacht voor uw persoonlijke wensen.
In alle rust, vertrouwdelijk en met bescheidenheid.*
Wij verzorgen alléén begrafenissen door het gehele
land en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.
• H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste.
Begrafenisonderneming de Jongh
Hardinxveld-Giessendam T (0184) 611 154
Waardenburg T (0418) 652 039
Werkendam T (0183) 701 017
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

In- en verkoop van **Theologische**-
aanverwante boeken
www.boekhandelversprille.nl
**Boekhandel en
Antiquariaat Versprille**
Noordweg 9a, Krabbendijke,
Tel.: 0113-502004
Maandag gesloten

Te huur 5 persoons stacaravan op
camping "De Hofstee". Wasm.
magn. fietsen aanw. t.o. speeltuin
Tel. 0342-416504 / 06-30810747

Zeeland, kamperen in de
boomgaard op minicamping
"De Fruitgaard". Seizoen en toeris-
tische standplaatsen.
Fam. M.K. v.d. Maas
Bouwmansweg 1
4328 SN Haamstede
tel: 0111-651610,
www.defruitgaard.nl

*Prachtige chalets en bungalows
in Voorthuizen en Rijssen/Holtten*

Vraag onze vernieuwde brochure aan.

... heel eigen

(0548) 36 52 24, www.casafamilia.net

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:
ds. C. Neele,
Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:
Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

**Correspondentieadres
Noord-Amerika:**
Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelij-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

Vraag nu een gratis proefles aan!

Thuis studeren in uw eigen tempo, via internet of schriftelijk

Het zien op Jezus, De stad Gods, De Redelijke Godsdienst, de Institutie; overbekende titels. Misschien hebt u ze thuis wel staan. Maar hebt u ze ooit helemaal gelezen? De cursussen van De Banier stimuleren u om zo'n standaardwerk door te nemen en de stof te verwerken. Gewoon thuis, in uw eigen tempo en begeleid door deskundige docenten. Via internet of schriftelijk.

Studeren via internet

Uw studie verloopt geheel via internet. U krijgt een wachtwoord om in te loggen en het hele studieproces vindt online plaats. U communiceert rechtstreeks met de docent, maar ook met uw medecursisten. Uw studie verloopt geheel via internet. U krijgt een wachtwoord om in te loggen en het hele studieproces vindt online plaats. U communiceert rechtstreeks met de docent, maar ook met uw medecursisten.

Met de cursus over *De Stad Gods* verdiept u uw persoonlijke kennis over dit levenswerk van Augustinus en leert u het belang van zijn boek in te zien voor de huidige maatschappij.

Bij de cursus over *De Redelijke Godsdienst* bestudeert u het

boek aan de hand van vragen, waarbij Brakel van bladzijde tot bladzijde wordt gevolgd.

De *Institutie van Calvijn* bestudeert u aan de hand van vragen en opdrachten. U kunt de *Institutie* zowel in de vertaling van Sizoo als van *De Niet* (2009) gebruiken.

Schriftelijk studeren

Drie cursussen zijn ook schriftelijk te volgen. De cursus over *Het zien op Jezus van Ambrosius* wordt uitsluitend schriftelijk aangeboden. U stuurt de antwoorden per post of per e-mail naar de docent.

code	auteur	Titel van het boek	schriftelijk	internet	cursusduur
Br	W. à Brakel	De Redelijke Godsdienst (3 dl)	€ 279,-	€ 259,-	3 jaar - maximaal 5 jaar
Cal	J. Calvijn	De Institutie	€ 229,-	€ 219,-	2 jaar - maximaal 3 jaar
Aug	A. Augustinus	De stad Gods	n.v.t.	€ 199,-	1 jaar - maximaal 2 jaar
Am	I. Ambrosius	Het zien op Jezus	€ 219,-	n.v.t.	maximaal 5 jaar

U kunt desgewenst het bijbehorende boek direct bestellen. Geef dat duidelijk aan op de bon of in uw mail.

Stuur de bon op of mail de gegevens naar:
cursus@debanier.nl
Meer informatie over de cursussen vindt u op
www.debanier.nl/cursussen

Ja, ik wil graag thuis studeren in eigen tempo

Ik wil graag eerst een gratis proefles van de cursus met code: internet /schriftelijk *)

Ik geef me op voor de cursus met de code: internet /schriftelijk *)

Ik bestel wel niet het boek dat bij de cursus hoort.

- Ambrosius, *Het zien op Jezus*, € 52,50   Augustinus, *De Stad Gods*, € 34,95
 Brakel, *De Redelijke Godsdienst*, € 129,50   Calvijn, *De Institutie* (vert. *De Niet*) € 159,50

Naam:

Adres:

PC/Plaats:

E-mail:

Telefoon: Datum:

Ik machtig De Banier BV te Apeldoorn om eenmalig van mijn rekeningnummer

af te schrijven een bedrag van €
(Cursusgeld plus eventueel het boek. U betaalt geen verzendkosten. Niet invullen als u een proefles aanvraagt.)

Handtekening

Stuur de bon naar: De Banier Antwoordnummer 92, 7300 VB Apeldoorn

*) doorhalen wat niet van toepassing is.